

Vài Kỷ Niệm Đẹp với GS Trần Ngọc Ninh ở VN sau 1975

Nguyễn Tư Quốc

Riêng tặng cô Trần Uyên Thi, chủ biên quyển Ước Vọng Duy Tân.
Phù thể giáo một vài câu thanh nghị - Nguyễn Công Trứ -

Tôi viết bài này, mừng thầy Trần Ngọc Ninh qua tuổi trường thọ và vẫn còn minh mẫn. Vị thầy mà các sinh viên y khoa Sài Gòn thuở trước ít có dịp gần gũi, nên ít hiểu ông. Những điều tôi sẽ kể đều là những sự kiện có thật, xảy ra sau tháng tư 1975, đến năm 1977 là lúc thầy rời khỏi Viện Nam. Tôi mong người nào có ngày viết sử, nên để mắt tới chuyện này, để biết rằng, ở miền nam, phần lớn trí thức không phải là những kẻ hèn.

Có một bác sĩ đã dẫn lời giáo sư Nguyễn Văn Trung, cựu khoa trưởng Đại học Văn khoa Sài Gòn, nhận xét về giáo sư Trần Ngọc Ninh "*Chỉ riêng lãnh vực văn hóa, ông đáng là thầy của họ*" (ý chỉ những giáo sư văn khoa ở Hà Nội vào nam sau 1975)

Giáo sư Đào Đức Hoàn, lúc dạy sinh viên đã nói về người bạn thân của mình "*Khi là sinh viên, anh đã đọc hết sách của nội trú. Khi là nội trú, anh đọc hết sách của thường trú. Khi là thường trú, anh đọc hết sách của giáo sư. Khi là giáo sư, không còn sách để đọc, anh đọc sang sách văn chương, lịch sử, ngôn ngữ học. Đó chỉ là một cách nói, vì ai vào thư viện trường y, mở sách ra, mà không thấy tên thầy Ninh, ông đã mượn và đã đọc gần hết sách của thư viện trường y khoa Sài Gòn.*"

Khi học giả giáo sư Đào Duy Anh, từ Hà Nội vào Sài Gòn, ghé thăm học giả Nguyễn Hiến Lê bàn về ngôn ngữ học. Ông Nguyễn Hiến Lê bảo gs Anh nên tìm giáo sư Trần Ngọc Ninh mà nói chuyện, vì giáo sư Ninh giỏi hơn ông về lĩnh vực này!

Trong đại giảng đường trường y khoa Sài Gòn, ông là giám khảo buổi thi tốt nghiệp của sinh viên y khoa, ông nói "*Các anh chớ có hội chẩn, một trăm con số không vẫn là con số không*" Hội chẩn là cách tránh né trách nhiệm, sản phẩm của chế độ cộng sản, làm cho nhiều bệnh nhân thiệt mạng. Bà Bảy Vân, vợ hai của ông Lê Duẩn, kể chuyện về con gái mình ở Moscou bỏ mạng cũng vì chờ hội chẩn!

Khi giảng bài cho sinh viên, thầy Ninh bảo "*Đây là lần cuối cùng, tôi giảng cho các anh chị về y khoa khoa học, vì sau này sẽ không còn y khoa khoa học nữa, mà chỉ có "y khoa nhân dân" thôi* (nghĩa là hết khoa học)!

Năm 1976, có một bà bệnh nhân bị gãy tay. Ông mổ xong, lúc tái khám, được bà cảm ơn, bà nói:

- Xin đội ơn bác sĩ; tay tôi nay đã khỏi, nhưng mắt tôi ngày càng mờ, không thấy gì rõ ràng nữa cả.

Ông trả lời:

- Tôi cũng muốn được như bà đấy. Tôi muốn mắt tôi mờ để khỏi phải nhìn thấy những điều không muốn thấy, muốn tai tôi điếc để không phải nghe những điều không muốn nghe, muốn miệng tôi câm để khỏi phải nói những điều không muốn nói.

Nghe xong, bà bệnh nhân sợ quá, bỏ đi tức khắc.

Trong một bữa tiệc tiễn các bác sĩ sơ bộ chuyên khoa ngành chỉnh trực ra trường, có sự hiện diện của anh Năm Lực bí thư kiêm phó giám đốc bệnh viện Bình Dân; Giáo sư Ninh phát biểu:

- Lâu lắm rồi tôi mới thấy món thịt như bữa hôm nay

rồi ông xin một trái ớt. Giáo sư Ngô Gia Hy bảo:

- Anh thấy chưa đủ cay sao mà còn cần đến ớt?

Năm Lực hiểu ra, không nói gì.

Trong hành lang phòng mổ, lúc các nội trú chỉnh trực xin phép thầy chiều phải về trường học chính trị nên không thể phụ mổ với thầy. Ông bảo:

- Tốt, tốt lắm, các anh sẽ được dạy về chủ nghĩa Max-Lenin, đó là những lý luận một chiều, mà chiều đó ngược với chân lý!

Vì những lời lẽ đó, sinh viên tranh đấu thời VNCH Nguyễn Thanh Công đòi cho ông đi cải tạo - Nhưng rồi... sau cùng thì chính Công đã gánh những ê chề nhục nhã để "sáng mắt sáng lòng", bị hạ tầng công tác, kiểm điểm vì khai man (hai hộ khẩu để mua nhu yếu phẩm), bị trừ cấp vì là trí thức tiểu tư sản thành thị.

Cộng sản không ngu trên lãnh vực dùng người, nhất là trí thức; họ dùng trí thức như con cò, được việc nhưng không bao giờ tin tưởng, vì trí thức không nằm trong thành phần cơ bản - Sau mỗi lần học chính trị, cộng sản

bắt học viên phải báo cáo thu hoạch, có nghĩa là họ muốn biết học viên nghĩ gì để dễ bề đối phó.

Đêm trước ngày thu hoạch, Đậu Ngọc Xuân người viết diễn văn cho ông Lê Duẩn (sau này lên làm bộ trưởng) đến tìm giáo sư Ninh trong bệnh viện Nhi Đồng để thuyết phục ông hôm sau phát biểu, do biết ông có uy tín trong hội đồng khoa, và đồng thời muốn thăm dò ý nghĩ của ông. Hôm sau GS Ninh phát biểu thế này:

- Học chính trị xong tôi mới biết, trong bao nhiêu năm trời tôi đã phạm rất nhiều sai lầm, nay tôi mới được mở mắt ra! Trước kia tôi nghĩ mình cố học cố làm việc với kết quả tốt để cứu nhân độ thế. Nay tôi mới hiểu ra làm như thế là phản quốc. Tôi là tên đại phản quốc, đã phản lại đường lối cách mạng. Học cho nhiều, làm cho tốt để phục vụ chế độ Mỹ Ngụy là phản động, cực kỳ phản động, lẽ ra tôi phải bỏ chết hết bọn ngụy kia thì mới tốt mới đúng.

Họ biết ông nói kháy họ, thừa hiểu ông muốn nói gì, nhưng không thể bắt bẻ ông được. Lần khác, sau khi đã giảng cho các giáo sư "bên thua cuộc" về tính ưu việt của chế độ giáo dục xã hội chủ nghĩa, cán bộ tuyên huấn hỏi các giáo sư học viên xem có ý kiến gì không, Giáo sư Ninh trả lời là ông không có ý kiến, chỉ xin nêu một câu hỏi:

- Tuy Karl Marx đã được ăn học trong chế độ tư bản, Lenine trong chế độ sa hoàng, Mao Trạch Đông trong chế độ phong kiến Trung hoa, Hồ chủ tịch trong chế độ thuộc địa, thế mà họ lại lỗi lạc đến như thế, vậy thì rồi trong tương lai, các thế hệ được đào tạo trong môi trường giáo dục ưu việt xã hội chủ nghĩa sẽ sản sinh ra những anh tài kiệt xuất hơn Karl Marx, hơn Lenine, hơn bác Mao, hơn bác Hồ ư?

Cán bộ giảng ngờ ra không thể trả lời, nói là sẽ hỏi "trên" để trả lời sau. Câu hỏi, mãi mãi không có lời giải đáp, dĩ nhiên rồi! Ai mà dám trả lời một câu hỏi phạm thượng thế!

Đi học chính trị thời sau 75, là "ngũ cảnh" của câu thơ trào phúng thời ấy "**Chừng nào bạc giấy xài xu.**

Người khôn đi học, thàng ngu dạy đời." Thời gian ấy, thầy Ninh như cái phao cho "bọn thua cuộc" ở trường y, ở bệnh viện bám vào để tìm chút vui sống hàng ngày hầu quên đi cơ cực đói rách. Khi ông đi rồi, chẳng còn ai để bám víu, phải sống với bọn người theo "cơ hội chủ nghĩa", chà đạp bạn bè đồng nghiệp lập công đảng đảng, mong thăng quan tiến chức. Thật quá buồn! Ai cũng hối tiếc thời gian trước tháng tư 75, tình thầy trò, bạn bè, đồng môn, đồng nghiệp mới đẹp làm sao! Nguyễn Tuân, nhà văn ngang tàng của Bắc Hà, lúc cuối đời có tâm sự với bạn bè:

- Tao còn sống sót tới ngày hôm nay là nhờ biết sợ!

Điều ấy nói lên sự khủng bố sắt máu của chế độ. Có lần tôi hỏi thầy, vì sao thầy không sợ họ? Ông bảo từ khi ông mổ tách đôi hai trẻ dính siamois thì họ bắt đầu làm phóng sự ca tụng ông ở đài phát thanh Hà nội, nhất là khi Thông tấn Xã Tass ở Moscou đưa tin trên, như một thành tựu của xã hội chủ nghĩa, thì ông biết mình có cây dù che, vả lại ông đã tính chuyện ra đi nên ông... cóc sợ!

Lần khác, lúc trò chuyện bằng điện thoại, tôi hỏi thầy về giáo sư Tôn Thất Tùng, có thật là "thần Siêu, thánh Quát" như họ tuyên truyền không, ông trả lời:

- Cái đáng nói ở giáo sư Tùng là thủ thuật mổ gan của ông, dùng ngón tay để cột các mạch máu thật nhanh, nhưng nếu dùng pince sẽ élegant hơn nhiều.

Rốt lại, theo tôi (người viết bài này) những gì gọi là khảo cứu của giáo sư Tôn Thất Tùng, với thời gian, chẳng có gì đáng để lại cho hậu thế, chưa kể ông theo chế độ, kết án thuốc độc khai quang của Mỹ gây ung thư gan cho dân miền bắc, nay ai cũng biết là do siêu vi trùng viêm gan B và C tạo ra. Lúc giáo sư Tùng vào nam sau 75, có hỏi giáo sư Ninh:

- Ninh này, có cách nào mổ con nít mà không chết?

Giáo sư Ninh trả lời:

- Anh phải bỏ hết các hành trạng phẫu thuật cho người lớn để học lại về cơ thể học, sinh lý, bệnh lý, hồi sức nhi khoa, thì mới cứu sống được trẻ con!

Thời ấy, vẫn chưa có ngành phẫu nhi riêng rẽ tại Hà Nội, và Liên xô dịch sách phẫu nhi cũ của Mỹ, đã xuất bản từ 10 năm trước đó.

Trước lúc ông ra đi, họ báo cho ông biết, ông là một trong những giáo sư miền nam cũ, được quốc hội quyết định phong chức giáo sư, nhưng ông đã đi trước ngày thụ phong. Sự ra đi của ông, có ảnh hưởng rất lớn đến số phận của các bác sĩ, nha sĩ, dược sĩ tù nhân cải tạo. Họ được thả ra vì khi thầy Ninh trả lời phỏng vấn của các đài phát thanh VOA và BBC, ông đã vạch trần sự dã man của chế độ toàn trị.

Những suy nghĩ của vài trí thức miền nam khác mà tôi có dịp trò chuyện, như Giáo sư Phạm Hoàng Hộ, phó chủ tịch "hội Trí thức yêu nước thành phố HCM", đã nói với ông Võ văn Kiệt rằng, phải tuyển sinh trên tiêu

chuẩn học lực, chứ không thể dựa trên lý lịch, vì sinh viên loại này sẽ không hấp thu được gì, chỉ mất thì giờ cho cả thầy lẫn trò. Sau hai năm không có kết quả, ông từ chức các chức vụ được giao phó trong trường đại học Tổng Hợp, rồi trở về nghiên cứu thực vật, rồi qua Pháp làm khảo cứu, sau đó tại Canada, đã cho xuất bản cuốn "Cây Cỏ Việt Nam".

Cái đáng khinh của người trí thức xã hội chủ nghĩa là ở chỗ ông giáo sư đầu ngành thực vật ở Hà Nội viết sách, lấy tài liệu bao gồm cả hình ảnh từ cuốn "Cây Cỏ Miền Nam" của giáo sư Hộ nhưng không hề ghi xuất xứ nguồn tài liệu. Tệ hơn nữa, ông ta nói với giáo sư Hộ, nếu muốn tái bản cuốn "Cây Cỏ Miền Nam", thì phải đề tên ông vào cho dù ông không viết trang nào, nếu không thì không có chuyện tái bản cuốn sách. Giáo sư Hộ từ chối thẳng thừng vì ông chẳng sợ ai. Khi giáo sư Phạm Hoàng Hộ được trường đại học Tổng Hợp báo cho biết, ông là một trong những giáo sư đầu tiên của miền nam được quốc hội phong chức giáo sư, và ông phải ra Hà Nội để nhận chức. GS Hộ trả lời:

- Tôi đã là giáo sư lâu rồi, không cần chức tước gì mới nữa!

Và ông đã từ chối ra bắc. Việc này khiến tôi nghĩ đến thời quân chủ (gọi sai là phong kiến), có vua ban áo mũ cân đai cho các tiến sĩ. Còn đâu "qui chế tỵ trị đại học" mà xưa kia, sinh viên cộng sản Huỳnh Tấn Mẫm đã kêu đòi, cốt để phá đám miền nam trong thời điểm trước 75!

Tiến sĩ Phạm Văn Hai cũng là phó chủ tịch "hội trí thức yêu nước", do vượt biên nên bị bắt. Thủ tướng Võ Văn Kiệt mời ông đến hỏi:

- Tại sao anh bỏ đi, nếu anh muốn tôi sẽ thu xếp cho anh đi theo đường chính thức

Ông trả lời :

- Người trí thức có thể chịu nghèo, chịu khổ, nhưng không thể chịu nhục. Các anh đã làm nhục trí thức Miền Nam quá lắm!"

NTQ.

Tin Buồn:

GS Thạc Sĩ Trần Ngọc Ninh, vừa mất vào ngày **16 tháng 7 năm 2025** tại Hoag Hospital ở Newport Beach, California, Hoa Kỳ.

Ông chỉ mong muốn đám tang thật là giản dị, không muốn đám tang vĩ đại, mọi người tới đọc diễn văn cầu siêu, thầy nói chết là buồn tất cả.

Ông không muốn đăng cáo phó ra ngoài, thầy muốn ra đi thanh thản nhẹ nhàng. Ông muốn đăng cáo phó của gia đình chung với AMVNC và muốn báo tin GS mất cho tất cả các hội bác sĩ trên thế giới biết.

Chi Tiết:

Trần Ngọc Ninh (Pháp Danh: Orgyen Karma) -
Hưởng thọ 103 tuổi - Ngày sinh: 6 tháng 11
năm 1923 - Ngày mất: 16 tháng 7 năm 2025